

Gezonde school over de grenzen

Gezonde en gelukkige kinderen en de toekomstige generatie vindt ieder land enorm belangrijk. De manier waarop dat wordt vormgegeven, verschilt van land tot land. De meeste kinderen gaan naar school, die al jaren als een logische plek wordt gezien om hen kennis en vaardigheden bij te brengen over gezondheid en welzijn. Dat bijbrengen begon met het leren van gezondheidsregels, maar is ontwikkeld tot wat we nu 'gezonde school' noemen. In dit artikel wordt daar dieper op ingegaan

TEKST GOOF BUIS FOTO'S ANITA RIEMERSMA

De gezonde school ('health promoting school in het Engels') gaat uit van een brede benadering van gezondheid en welzijn, de zogeheten 'whole school approach to health and well-being'. Hierbij worden gezondheidslessen in de klas gecombineerd met de ontwikkeling van een beleid op school over gezondheid en welzijn, de fysieke en sociale omgeving van de school, de relatie met ouders en de buurt en de schoolgezondheidsdiensten. Het accent ligt meer op bevorderen van gezondheid en het aanleren van gezond gedrag, dan op het voorkomen van

een bepaalde ziekte. De meeste welvaartsziekten (hart- en vaatziekten, kanker, diabetes, e.d.) worden door het eigen gedrag van mensen veroorzaakt, en door de omgeving waarin mensen leven. Dan is jong geleerd oud gedaan.

Schoolkwaliteit

De gezonde school-benadering combineert een betere gezondheid van leerlingen met schoolkwaliteit. En gaat bovendien over de gezondheid van het schoolpersoneel, dus om de school als leer- en werkplek. Dat maakt dat gezondheid op school logischerwijs gekoppeld

zou moeten zijn aan de kerntaak van de school, namelijk: onderwijzen, en de waarden die hiermee samenhangen, zoals inclusie, democratie, participatie en invloed op het proces op school. De aandacht bij gezonde school ligt niet alleen op het gezondheidsthema (gezond eten, meer bewegen, veiligheid, pesten, e.d.), maar juist ook op het proces van implementatie. Scholen zijn zelf verantwoordelijk voor hun eigen beleid, ook rond de gezondheid van hun leerlingen en personeel. Een gezonde school besteedt veel aandacht aan de manier waarop dat beleid over gezondheid tot stand komt.

Samenwerking

De gezonde school-aanpak vraagt om actieve samenwerking tussen de onderwijssector en de gezondheidssector. Op de vierde Europese conferentie over gezonde school (Odense, 2013) is opgeroepen om gezonde school als belangrijke ingang te kiezen voor onderwijsvernieuwing. Dat gaat veel verder dan het aanbieden van een leuk lesprogramma over gezond eten en bewegen. De vraag is hoe de gezondheidssector de aansluiting bij het onderwijssysteem het best kan vinden. Een van de manieren is om niet alleen te kijken naar specifiek gezondheidsgedrag of het voorkomen van bepaalde ziekten, maar zich te richten op het kind als geheel. Natuurlijk blijft het voorkomen van ziekten belangrijk, maar dit is veel effectiever als het gecombineerd is in een brede preventieve aanpak van gezondheid, waarbij leerlingen evenals het schoolpersoneel, zelf actief zijn betrokken bij wat er op school rond hun gezondheid gebeurt.

Health2020

De Wereldgezondheidsorganisatie (World Health Organization) heeft in 2012 'Health2020' vastgesteld. Alle 53 lidstaten in de Europese regio hebben verklaard om gezondheid in alle sectoren te integreren en om de

gezondheidsverschillen in en tussen landen terug te dringen. Kinderen uit armere milieus hebben vaker te maken met slecht ouderschap, te weinig en ondoelmatige zorg en steun op school en in de gezondheidszorg, leven vaker in risicovolle omstandigheden, leven korter en minder gezond als volwassenen. Goed en passend onderwijs werkt aantoonbaar bij het terugdringen van deze verschillen. Eind 2016 nemen alle lidstaten een nieuwe WHO-verklaring aan om alle scholen in de Europese regio gezonde school te laten zijn. Hier ligt ook voor Nederland een belangrijke en interessante uitdaging.

Netwerken in Europa

Al een kwart eeuw is het Europese gezonde school netwerk (Schools for Health in Europe (SHE) network) actief, in nauwe samenwerking met de WHO en met steun van de Europese Commissie. Het SHE network ondersteunt de leden in de Europese regio bij de ontwikkeling en invoering van gezonde school in hun land. Momenteel zijn 46 landen aangesloten bij SHE network en is ook een grote groep onderzoekers actief. Taken van SHE zijn informeren via de SHE website (www.schoolsforhealth.eu), uitwisselen, adviseren en lobbyen, innovatieve instrumenten ontwikkelen en onderzoek. Het secretariaat van het SHE network is vanaf najaar 2016 ondergebracht bij University College South Denmark. ■

▲
Ik wil kwaliteit

Kernwoorden

Gezonde school, gezondheid, beleid

Contact

g.buis@windesheim.nl